

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

251. An ex adoptione imperfecta oriatur impedimentum cognationis legalis? Et notatur, quod licet adoptio dirimat in linea recta vsque ad quartum gradum descendentium, non tamen ascendentium? Et an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

ligi de matrimonio nondum consummato, sed solum de sponsalibus de futuro: impedimentum verò ex matrimonio rato ori iuxta dispositionem antiquorum Canonum.

3. Ex dictis patet, hoc impedimentum publicæ honestatis non contrahi ab infidelibus. Vnde, si quis sponsalia in infidelitate cum aliqua contraxisset, eaq; obiisset ante matrimonium consummatum, conuersus posset eius sororem in vxorem accipere. Hucusque Præpositus, cuius sententiam tenet etiam Sanchez de matrim. lib. 7. disp. 70. n. 13.

4. Verùm contrariæ sententiæ adhaeret Pontius de matr. lib. 7. c. 35. ad fin. & Hurtado, tiff. 21. diffic. 2. n. 7. Quia matrimonium clandestinū non est nullum absolute ex defectu consensus; ille verò solum potest dici nõ esse legitimus; quia est inter personas inhabiles ex lege, & statuto Concilij Trident. ob defectum solemnitatis presentie Parochi, & testium. Vnde nõ est nullum matrimonium ex defectu consensus, sed ex defectu legitimisationis. Sicut ob eandẽ rationem oritur tale impedimentum ex matrimonio nullo ex defectu ætatis, quia non est nullum ex defectu consensus; sicut est matrimonium factum ex metu, aut errore personæ, aut in furia, in quo deficit omnino consensus planè voluntarius, ac liber. Et ideo hanc sententiam contra Sanchez, & Præpositum, tenet etiam nouissimè Castrus Palauus 10. 5. disp. 4. pñct. 10. n. 3. vbi ita asserit: [Non videtur audiendus Sanchez, asserens, ex matrimonio rato celebrato absq; Parocho, vel testibus nullum impedimentum nasci; quia neque speciè habet contractus. Quippe prædictus contractus nullus non est ex defectu consensus, sed ex defectu solemnitatis à Concilio requisitæ. At textus in cap. unico, de sponsalibus in 6. decidit, in sponsalibus, vel matrimonio nullis ex quacumque causa præter defectu consensus, hoc impedimentum publicæ honestatis oriri: ergo ex prædicto contractu nullo, necessario oritur. Referuntque Farinacius, Barbosa, & Rebellius decisum fuisse à Sacra Congregatione in hæc verba: Præsupposita declaratione per Constitutionẽ Pij V. super hoc Decreto (scilicet sess. 24. c. 3.) censuit Congregatio oriri impedimentu publicæ honestatis ex sponsalibus per verba de presentia etiam nulliter contractis, omisso forma Decreti Concilij, sess. 24. c. 1. & constat ex cap. Ad audientiam de sponsalib. vbi existente matrimonio nullo ob impedimentum consanguinitatis, oritur publica honestas.] Ita ille: cui adde doctum, & amicissimum Patrem Martinum Perez de matr. disp. 32. sect. 3. n. 3.

ANTON
Opera
Tom. I & II
E III

RESOL. CCL.

An cognatio legalis orta ex adoptione imperfecta dirimat matrimonium?
Et supponitur duplicem esse adoptionem, vna est perfecta, & altera imperfecta?
Et notatur ex adoptione imperfecta neque oriri impedimentum impediens? Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 120.

Sup. hoc recitauer in §. 1. Ref. not. seq.

Sup. hoc in Ref. seq. §. 2.

§. 1. **S**uppono duplicem esse adoptionem; vna est perfecta, quæ arrogatio dicitur, qua adoptatus transit in potestatem adoptantis, & fit hæres illius necessarius, etiã ex testamento, & tantum fit autoritate supremi Principis. Altera est imperfecta, seu simplex, quæ nomen adoptionis retinet, qua adoptatus non transit in potestatem adoptantis, quia per eam assumitur in filium ille, qui est sub potestate sui patris carnalis, & non est hæres necessarius ex testamento, sed tantum ab intestato, & fieri potest autoritate magistratus inferioris Principe. Hoc supposito ad propositam quæstionem affirmatiuè respondet Basi-

lius Pontius de matr. lib. 7. c. 41. n. 2. Villabos in sum. 10. 1. tr. 14. diffic. 10. n. 8. Rebellius part. 1. li. 3. de matr. 9. 7. concl. 1. n. 5. Præpositus in 3. part. D. Thom. q. 7. de impedim. matrim. dub. 13. nu. 109. Gaspar Hurtado de matr. disp. 19. diffic. 2. n. 3. & alij penes ipsos quæ intra rimens matrimonium, loquuntur de adoptione absolute & absque distinctione aliqua: sed adoptio imperfecta quamvis sit imperfecta, est tamen absolute & verè & propriè adoptio ergo dicta iura non sunt restringenda ad cognationem legalem ex adoptione perfecta. Hæc opinio est probabilis.

2. Sed contrariæ tanquam probabiliori adhaeret, quam tuetur Coninch de Sacram. disp. 32. ad 3. n. 44. Sanchez de matr. lib. 7. disp. 62. n. 8. Meratus in sum. D. Thom. 10. 3. de matr. disp. 9. sect. 10. nu. 8. Ludouicus de San Iuan in sum. de sacram. matr. 3. q. 6. ar. 11. dub. 2. concl. 4. Petrus de Ochagaia de Sacram. de impedi. matrim. qu. 58. n. 5. Syluius in 3. part. D. Thom. qu. 67. ar. 2. Filiucius 10. 1. tr. 10. part. 2. c. 1. n. 199. Layman li. 5. tr. 10. part. 4. c. 7. n. 3. Tannerus in 3. part. D. Thom. disp. 8. qu. 4. dub. 4. n. 74. Et ratio est, quia cum matrimonium sit res fauorabilis, iura illud dirimenda ob adoptionem restringi debent ad perfectam. Deinde cognatio legalis impedit matrimonium, quia filius adoptiuus debet habitare in domo adoptantis; sed hoc non est necessarium nisi sit adoptio perfecta, ergo ex ea sola oritur istud impedimentum; hinc vult esse mentem D. Thom. in 3. part. q. 57. ar. 2. patet eum ex corpore articuli, tũ ex respõsione ad 1. c. 4. ar. 3. vbi solũ loquitur de adoptione perfecta. Nec obstat quòd Canones loquantur indistinctè, ipsi enim Canonum ratio quam assignat D. Thom. scilicet quòd filius adoptatus conuertitur in domo adoptantis sicut filius naturalis, idè què facilis pateret locus concupiscentiæ, si adoptatio non esset impedimentum dirimens, clarè ostendit dictos Canones esse intelligendos de adoptione perfecta.

3. Non desinam etiam hic obiter adnotare Ochagaian, Tannerum & alios penes ipsũ probabiliter docere ex adoptione imperfecta, neque oriri impedimentum impediens, licet Ludouicus de San Iuan & alij etiam Doctores probabiliter contrarium asserant.

RESOL. CCL.

An ex adoptione imperfecta oriatur impedimentum cognationis legalis?
Et notatur, quòd licet adoptio dirimat in linea recta vsque ad quartum gradum descendentiũ, non tamen ascendentiũ?
Et an post Concilium Tridentinum hoc impedimentum solum dirimat vsque ad secundum gradum in obsequiã? Ex part. 9. tr. 6. & Misc. 1. Ref. 133. alias 14.

§. 1. **N**otandum, adoptionem duplicem esse: Alia enim est perfecta, quæ arrogatio dicitur, qua adoptatus transit in potestatem adoptantis, idè què arrogari non potest, qui sui iuris non est, si què hæres necessarius adoptantis, etiam ex testamento, & tantum fit auctoritate supremi Principis. Altera verò est imperfecta, seu simplex, qua adoptatus non transit in potestatem adoptantis; quia per eam assumitur in filium ille, qui est sub potestate sui patris carnalis; & non est eius hæres necessarius ex testamento, sed tantum ab intestato, & fieri potest auctoritate Magistratus inferioris Principe.

2. Hoc supposito affirmatiuè respondet Toletus in sum. 10. 1. tr. 14. diffic. 8. n. 8. Pontius lib. 7. c. 41. n. 2. Villalobos in sum. 10. 1. tr. 14. diffic. 8. n. 8. Rebellius

medio eius
§. 1. à verif.
Hoc suppo-
fito.

Rebellius *lib. 3. q. 7. n. 15.* Casrus Palauus *tom. 6. disp. 4. punct. 9. n. 9.* & alij penes ipsos. Et ratio est: quia licet adoptio, ex qua adoptatus non transit in potestatem, & familiam adoptantis, vocetur imperfecta, id est, minus perfecta, quam arrogatio, atamen in se verè, propria, & perfecta adoptio est, sicque communiter appellatur, ut colligitur ex §. *Adoptio. Instit. de adoptionib. & l. Adoptium, ff. de ritu nuptiar.* At textus ex iure canonico, in quibus cognatio legalis impedimentum asseritur, de adoptione absolute loquuntur, ut videre est in cap. *Ita diligere. c. Per adoptivum 30. q. 3.* & cap. *vnico, de cognat. legali:* ergo absque fundamento firmo restringitur cognatio legalis, ut solum procedat in arrogatione. Lex namque absolute loquens, absolute intelligenda est; nec distinctionibus eius efficacia minuenda, ut inquit textus in l. *Non distinguemus. S. cum similib. ff. de recept. arbit.*

3. Verùm negantem sententiam satis etiam probabilem esse existimo, quã tueretur Sanchez *lib. 7. disp. 63. n. 9.* Coninch *disp. 32. n. 44.* Ochaguiag. 58. Layman *lib. 5. tr. 1. part. 4. c. 7. n. 3.* Perez *de matr. disp. 30. sect. 2. num. 6. & 7.* quibus omnibus adde Texedam *tom. 2. lib. 4. tr. 2. com. 21. n. 14.* Ratio est: quia adoptio ista imperfecta, est dispositio quædam ad perfectam adoptionem, ut bene D. Thomas *in 4. disp. 4. art. 1. ad 2.* ergo ex illa non nascitur hæc cognatio. Probo consequentiã: quia cum huiusmodi impedimentum aduerteretur matrimonio, restringendũ est ut solum ex adoptione perfecta oriatur. Accedit etiam quia, ut dictum est, per imperfectam adoptionem non transit persona adoptata in potestatem adoptantis, nec succedit in eius bonis; imò nec persona adoptans tenetur ei quotam aliquam bonorum partem in testamento relinquere.

4. Nec obstat dicere, adoptionem imperfectam esse viam, & dispositionem ad perfectam, sicut & Catechismus ad Baptismum: ergo, sicut per Baptismi Catechismus contrahitur cognatio quædam spiritualis imperfecta, quæ solum impedit matrimonium, ut constat ex cap. *Per Catechismum de cognat. spirit. in 6.* & per prædictam adoptionem imperfectam. Nam responderetur, esse disparẽ rationem: quia in Catechismo est expressus textus id decidens, non verò in adoptione imperfecta. Nec potest ex rationis similitudine induci matrimonij impedimentum: aliàs esset quoque dicendum, ex solo exorcismo oriri quoque impedimentum impediens, eò quod sit dispositio ad Baptismum. Displicet verò mihi id, quod asserit Texeda, hanc opinionem esse omninò veram: nam affirmatiuam existimo probabiliorẽ, & inter Iuristas, ut obseruat Villalobos, magis receptam.

5. Notandum est etiam hic, quod licet secundum communem sententiam, adoptio dirimat in linea recta, vsque ad quartum gradum descendentiũ; id est, inter adoptantem, & adoptatam, cuiusque adoptatæ posteror vsque ad quartum gradum; non tamen ascendentiũ: nihilominus nouissimè Lessius *in 3. par. D. Thom. ca. 10. de Sacram. matrim. dub. 9. n. 176.* existimat, probabile esse, post Concilium Tridentinũ hoc impedimentum solum dirimere vsque ad secundum gradum inclusiũ, sicut cognatio spiritualis. Ita quidã Doctores Salmanticensis, & Henrici. l. 2. de matr. c. 12. Quod confirmatur: quia, si cognatio spiritualis, quæ maius est vinculum, & insolubilius, dirimit solum vsque ad secundum gradum; cur non idem dici queat de cognatione legali, quæ similis est cognationi spirituali? præsertim cum non habeamus Canonem, quo contrarium exprimitur.

RESOL. CCLII.

An inter filios adoptiuos possit esse matrimonium, ut

non obset impedimentum cognationis legalis?
Et aduertitur impedimentum cognationis legalis non procedere inter adoptiuum, & filiam naturalem adoptantis, si sit illegitima: Ex part. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 121.

§. 1. DE hoc casu interrogatus fui à Serenissimo Principe Philiberto, & eius Confessarius Mag. Dominicus de los Reys negatiuè respondit, & adducebat Petrum Ledesnam *de matrim. q. 57. art. 3.* cui ego addebam Petrum Ochaguiam *de Sac. tr. 3. de impedim. matrim. quest. 58. n. 11.* & Ludouicum de San Iuan *in sum. tom. 1. de sacram. matrim. qu. 6. art. 11. dub. 5.* & nouissimè hanc negatiuam sententiam ex Theologis Societ. Iesv tenet Ludouicus Meratius *in sum. D. Thom. tom. 3. tr. de matrim. disp. 9. sect. 10. n. 3.*
2. Sed ego tunc affirmatiuam sententiam consului, quam tueretur Rebellius *part. 2. lib. 3. quest. 7. com. cl. 3. num. 12.* Hurtado *de matrim. disp. 19. diff. 1. num. 3.* Præpos. in 3. part. 9. 7. *de impedim. matr. dub. 13. n. 11.* Sanchez *de matrim. lib. 7. cap. 4. n. 4.* & alij penes ipsos. Dicendum est igitur inter filios legales nullum esse impedimentum cognationis legalis, cum nullo iure statuatur, esto cerni possit ex conuictu aliquod periculum incontinentiæ; tamẽ cum raro plures adoptari soleant, & ius de eo sileat, non licet extendere, cum hæc pendeat ex iure Ecclesiastico. Imò aduertit Rebellius *loco cit. ex Nauarro cap. 22. n. 41.* impedimentum cognationis legalis non procedere inter adoptiuum & filiam naturalem adoptantis, si sit illegitima, quod est valde notandum. Possunt igitur supradicti sine vlla præuia dispensatione matrimoniu inire, cum nullo humano iure, ut dictum est, matrimonium inter eos irritum sit, quia quæ iura pronunciant irritum fratris adoptiui cum adoptiua sorore coniugium, loquuntur de adoptiua sorore quæ simul est patris adoptantis naturalis filia, vel si sit adoptiua tantum, de fratre adoptiui, qui sit adoptantis naturalis filius.

RESOL. CCLIII.

An mater post transitum ad secundas nuptias priuetur educatione filiorum?

Et notatur, quod si maritus uxorem Tutricem filiorum relinquat, exprimens etiam, si ad secundas nuptias transeat, non amittere tutelam, neque iudicis officio ab ea expelli possit?

Sed superest difficultas, cum mater secundo nubens amittat filiorum tutelam ipso iure, etiam in conscientia, queritur, an sufficiat ad hanc penam incurrendam matrimonium ratum esse, tamen si consummatum non sit? Ex part. 10. tr. 13. & Misc. 3. Ref. 12.

§. 1. DE hoc casu olim Panormi interrogatus fui, cum D. Ioanna Branciforti vidua Comitris Mazarini, iniret Matrimonium cum D. Francisco de Vigintimiliis Marchione Hieracensi. Et ad quæstionem negatiuè responder Sanchez *lib. 7. disp. 88. n. 17.* putat enim non excludi præcisè hanc matrem à proli pupillæ educatione, sed solum præsumptionem iuris esse contra illam, quod suspecta sit, atque aded in dubio standum esse hac præsumptione; & excludendum eam ab educatione, posse tamen iis coniecturis honestæ vitæ matris, ac vitrici, præsumptionẽ hanc infirmari, ut educatio matri non deneganda sit, quare arbitrio Iudicis committi, an mater in hac educatione præferenda aliis sit. Ducor ex leg. 1. *Ced. ubi Pupilli educari debeant*, vbi Textus prius tradit hanc regulam generalem. Pupilli educatio nulli potius quam matri committenda est. Vbi manifestum esse sermonẽ de matre vidua indicat limitatio statim ibi adiuncta: